

DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0910

Publisher online and owner, Sabahudin Hadžialić, MSc

E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: <http://www.diogenpro.com/>

Magazin za kulturu, umjetnost, nauku i obrazovanje / Magazine for culture, art, science and education

INTERVJU: SLIKAR RADE ROSIN ROČKOV, KRALJEVČANIN U SIDNEJU

- piše Ivan Rajović

Sve pratim, svega sam gladan i sve znam

Rada Rosina Ročkova, Kraljevčnina koji već dugo živi u Australiji, sreo sam, posle dugo godina, na otvaranju njegove izložbe slika u kraljevačkoj Galeriji „Maržik”. Bio je to i dobar povod za razgovor sa starim prijateljem koji mi je bio i jedan od prvih pesničkih uzora, ali i za ovaj intervju koji sledi.

Rosin Ročkov, rođen kao Rade Vučetić, poznat je poštovaocima poezije kao Rade Ribnički, koji je pre više od tri decenije objavio knjigu „Druže, ruže me ruže”. U skromnom katalogu za ovu izložbu piše da je slikar rođen u Kraljevu 1950. godine, da je studirao slikarstvo u Sidneju i Parizu od 1990. do 1999. godine. Predavao je slikanje i estetiku u Sidneju, Londonu i Vankuveru. Samostalno i grupno je izlagao širom sveta, a zastupljen je u kolekcijama regionalnih muzeja u Australiji i privatnim kolekcijama širom sveta. Za ovu priliku, slikar je odabrao dvadeset dva rada u kombinovanoj tehnici na natron papiru.

- Rade, zanima me, pre svega, šta znači ovo Rosin Ročkov, budući da te znamo kao Rada Ribničkog, pre tvog odlaska iz Kraljeva?

To znači da čovek, zapravo, beži od nekog svog identiteta, od nekih grešaka koje je napravio u prethodnom radu, a znači i neku tradiciju sa ovim našim monasima koji posle svake sedme godine menjaju ime. Zapravo, mislim, ovo mi je sentimentalno do sada najjači pseudonim, jer sam izabrao ime oca i ime majke, dakle ja sam Rošin, a očev nadimak je Ročko i otud to Rade Rosin Ročkov.

- Šta je to što te je nateralo da odeš u Australiju - bunt, egzistencijalna potreba, avanturistički duh ili nešto drugo?

Pa, verovatno da sam bio pogođen nekim situacijama koje su se desile, prewashodno sa nekim svojim slabostima, nisam bio dovoljno „dobar” da u Beogradu upišem Likovnu akademiju, na kojoj sam konkurisao nekoliko puta, i odlučio sam da probam sreću negde drugde. I u procesu istraživanja gde bih mogao da se nastanim, možda sam i upornije radio, tako da je to bilo sasvim dovoljno da upišem Akademiju u Sidneju.

- I šta je to što si poneo odavde u Australiju, budući da si već tada, koliko je meni poznato, a jeste, imao iza sebe značajan umetnički opus, pesnički i slikarski? Hvala ti na tome. Poneo sam, pre svega zavičaj, poneo sam jedan veliki angažman na poetskom radu i poneo sam jedno lutanje u sferi konceptualnog stvaralaštva. Znaš i sam da sam zastupljen u antologijama konceptualne poezije i da nije bilo toga, ne bih došao u situaciju da razmišljam o nekom ortodoksnom stvaralaštvu. Znači sa tim sam fundamentalno raščistio, smatram da sam povukao neke interesantne zaključke iz jednog neplodonosnog perioda po mene ali, kao što vidiš, i po vaskoliku umetnost.

- Ovde smo mogli da upotrebimo i neki mnogo drastičniji pojam...

Pa, jednostavano, nisam hteo da budem u mediokritetu. Znaš i sam da je sa pojavom Dišana, sa unošenjem reda i meda, omogućen mediokritet u umetnosti. Hteo sam na svaki način da ispravim tu mladalačku grešku.

- Da, i za razliku od ovih kojima se ostavruju američki snovi, tebi se ostvario australijski.

Apsolutno. Mislim, postoje velike sličnosti sa zavičajem, sa zemljom koju nikada nisam napustio. Kako je to lepo rekao Česlav Miloš: „Priroda zna da se ponovi da bi podsetila na kamen iz tvog detinjstva”.

- Ti si, bar ja tako mislim, otišao tamo ne da se ostvariš, jer si već i tada i ovde bio ostvaren kao umetnik, već verovatno da se dokažeš i da drugima dokažeš koliko vredi tvoje delo. Recimo da si u tome uspeo, da si dokazao ono što si hteo, da si u umetničkom smislu daleko iznad provincijskih kriterijuma, a moglo bi se reći i republičkih. Zanima me da li sada imaš osećaj da si u ovoj sredini i dalje, pored svega, onaj isti Rade Vučetić, koji se sprema na put preko okeana da dokaže i potvrdi (overi) svoj umetnički identitet?

Što se tiče te moje teoretske, ontološke i antropološke osnove, ništa se nije promenilo. I ranije sam izlazio u inostranstvo da bih švercovao i dokazao sam se kao dobar švercer. Mene ništa nije zaprepastilo kada sam video Sikstinsku kapelu, jer ja sam zapravo video nešto bolje i, ako ne ekvivalentne vrednosti, ono čak i bolje partije u Sopoćanima, Mileševi. Smatram da su estetski parametri koje tu možemo naći sasvim konvergentni estetskim parametrima koje možemo zateći u Mona Lizi. Radi se o tome da je „belo” naslikano čitava dva veka pre Mona Lize.

• I kako ti izgleda situacija u zavičaju, posle svega onoga što se ovde dešavalo tokom tvog izbjivanja po svetu?

Trenutno sa Radošem Stevanovićem organizujem jednu privatnu školu u Sidneju, radimo jedan semestar u Vankuveru. Ali, roditelji su mi oboleli i u situaciji sam da se neprekidno preispitujem jesam li učinio sve za njih i verovatno će uslediti jedna velika žrtva u korist njih.

• Tvoj umetnički iskaz gotovo od početka ide u dva pravca, pesničkom i slikarskom? Dok si bio tamo, kako je išlo sa tim tvojim bavljenjem umetnošću, mislim šta si ostvario u jednom, a šta u drugom pravcu?

Taj poetski pogled, kao i ovde, bio je nešto ubrzaniji, pa sam, ne znajući ni dovoljno engleski, ušao u Antologiju australijanske poezije. Čudne su to stvari, u svakom slučaju, da bi kasnije, normalno, tu bih malo govorio i ovom likovnom idiomu kojim se bavim, jer uhvatio sam priključak i tu i smatram izuzetnim dostignućem da praktično kao nepoznat čovek uđem u australijansku kulturu. Postoji jedna anegdota. Naime, vodeći kritičar u Australiji Džoana Mendelson napravila je analizu antologije i kaže kako u toj antologiji postoji jedan pesnik, Arni Ročkov, tako sam se potpisivao, kome je to prvi put da se objavi neka pesma i nigde nećete čuti za njega. Posle nekoliko godina ona mi je bila predavač modernizma na akademiji i jednom prilikom sam je pozvao u pab, tu smo pričali i ja sam joj saopštio da je taj Arni Ročkov zapravo moja malenkost. Onda sam joj pokazao pregršt novih pesama, naravno na engleskom.

U poeziji sam, konkretno, nastavio da se bavim istraživanjem u okviru anagrama i ova situacija ovde mi više odgovara. Eto, mi nemamo rečnik anagrama, a englezi ga imaju. Znači, sve je olakšano, ti uzmeš rečnik i za datu reč izabereš anagram ili nekoliko anagrama. Ali ja hoću ta iznenađenja, hoću sam da ih tražim mimo rečnika.

• Kakav je sa ove distance odnos prema tvojoj prvoj knjizi “Druže, ruže me ruže”, koja je izašla u Kraljevu pre više od trideset godina?

Ja sam tu knjigu rano ocenio kao mladalačku knjigu koja je nastala u jednoj situaciji kada je u Kraljevu bilo malo mogućnosti da se razgovara o poeziji, kada je bilo malo mogućnosti da dobijem pravi savet. Da je tada bila situacija kao onda kada smo ti i ja razgovarali o poeziji, verovatno ne bih tu knjigu ni objavio. Ali, pošto i sam želim da jednom postanem štampana stvar, odlučio sam da od te knjige napravim konceptualnu knjigu, i to sam napravio. Knjiga je ovde na Zavičajnom odeljenju Biblioteke, ali je niko nije video. To je takozvana „režime” zbirka, u smislu jednog malog uvrtanja reči.

• Imam osećaj da je tvoj nekadašnji bunt nekako splasnuo, da si postao tolerantniji i blagonakloniji za ove lokalne stvaraoce, čak i za one o kojima nisi imao preterano pozitivno mišljenje. Šta je uzrok tome, razumevanje, sažaljenje ili neki pedagoški stav koji ti je sada primeren?

Borba je prenet na neka nova igrališta, jer sam na neki način iscrpljen. Ona situacija kada sam ovde bio kao neki urlator, buntovnik, mladi čovek, bilo je to sa razlogom i bez razloga, znanje se sticalo naglo i ono je gotovo smetalo. Mladom čoveku smeta kad naglo stekne neke spoznaje i nepomirljiv je prema nezalicama, a mislim da ništa nema tužnije od čoveka koji ne zna, to je kao najružnija žena. Tako da sam bio u raznim situacijama, ali se nadam da su mi ljudi oprostili, a meni ovo lokalno igralište više ne odgovara za takve stvari.

• Kako vidiš Kraljevo posle svega što je doživelo i preživelo i kako ti izgleda kulturni trenutak u ovom gradu sada?

Više je ljudi, više je intelektualaca, ali je i više nezalica. Više je dobrih pesnika i više je loših pesnika, sve je to u nekoj zavisnosti i proporciji. Meni je drago da sam u Kraljevu, da sam među svojim prijateljima doajenima, između ostalih i sa tobom, i vidima da se Kraljevo situira kao jedan centar, možda se malo i preteruje da će to biti neki srpski Klemonteran, ali otmeno je verovati, jer, šta ako postane?

• Koliko pratiš i koliko te uopšte zanima šta se ovde dešava kad nisi tu?

Sve pratim, svega sam gladan i sve znam.

- Ovde si se, pored ostalog, jedno vreme aktivno bavio i trčanjem, maratonom čini mi se. Trčiš li i po Australiji?

Pre dve godine sam imao katastrofalan prelom leve noge tako da sam je jedva spasao da mogu da hodam. Tako, zahvalan sam Bogu što mogu da hodam, malo sprave, filmovi, vino i jagnjetina, živim kao Kraljević Marko.

- Čija je ideja bila za izložbu koja je otvorena u Galeriji "Maržik"? Toga uopšte ne mogu da se setim.

- A šta je ovo, zapravo, što smo videli ovde? Ili, bolje rečeno, kako sam umetnik objašnjava svoja dela potencijalnim posmatračima i kupcima?

Smatram da je samo prodata slika uspešna slika. No, ne može se sada očekivati da se napravi neka velika prodaja jer su ljudi osiromašili, ali vidim da su ljudi došli tu sa nekim određenim manirima koje ja, da ti otvoreno kažem, nisam zapazio ni u Australiji, ni u Americi.

Izložba je zapravo sastavljena od nekih mojih pripremljenih radova na papiru, a sam naslov izložbe je „Rečnik pantomime” i smatram da literarno jezik, kao jedna autonomna stvar, može samo biti preveden na jezik. Ne može biti preveden u likovni idiom. Ali smatram da na meni nije da odsustanem, već da vidim kako je to moguće. I te moje figure, ti likovi, rade neke signalizacije, zapazio si šipak i nešto teže od tih stvari, držanje za određene delove tela. Ja gledam da oni nekako počnu da nam nešto pričaju. Sadržaj slike u svakom slučaju bi trebalo da bude sveden na prvi pogled, ali pitanje koje slike. To je modernistička slika, Pikasova recimo.

Imam veliko poštovanje prema modernističkoj umetnosti, ali sam ipak izabrao, ne postmodernizam, već neomanirizam, jedan derivat iz manirizma, jer hoću da sliku napravim klaustrofobičnom, hoću da moj junak bude u nekom kontrapostu u nekoj neizvodljivoj figuri.

Zapravo, kad čovek malo pogleda, mi smo često u tim situacijama u kojima su ovi moji modeli.

- Ili možda mi uopšte i ne izlazimo iz takvih situacija?

Neki put primetiš da si sasvim utnuo, znači da si i ti u nekom kontrapostu za koji i ne znaš. Možda bi trebalo napraviti seriju slika jedne situacije i da se vidi koliko smo mi često u situaciji nekog nepovoljnog garda.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>